

MARIJKE PIELAGE - KUNST EN COACHEN

MARIJKE PIELAGE IS NAAST BEELDEND KUNSTENAAR OOK 'KUNSTCOACH'. ZE BEGELEIDT - COACHT - STUDENTEN AAN KUNSTACADEMIES EN HOGESCHOLEN DIE VANWEGE EEN VORM VAN AUTISME, ADHD OF AANVERWANTE PROBLEMATIEK MOEITE MET DE OPLEIDING HEBBEN. HAAR NEVENBEROEP IS EEN NICHE IN HET ONDERWIJSSPECTRUM DIE TOCH - HELAAS - HARD NODIG BLIJKT TE ZIJN.

"Ik kon eerder tekenen dan lezen en schrijven" vertelt Marijke Pielage (1960) over haar jeugd. "Plaatjes waren voor mij altijd het belangrijkste. Ook tijdens mijn schooltijd. Onderwijzers adviseerden mijn ouders dat ik daar beslist iets mee moest gaan doen. Zo kwam ik op mijn achtste al op een schilderclubje bij een kunstenaar terecht. Ik mocht het van haar geen les noemen; het was het spelenderwijs ontdekken om met allerlei materialen mijn verhalen weer te geven. Eigenlijk werk ik als beeldend kunstenaar nog steeds zo: ik voel me nooit geremd door het materiaal waarmee ik wil werken.

Natuurlijk was mijn middelbareschooltijd erop gericht dat ik naar een kunstacademie zou gaan. Ik kon tijdens de vrije tussenuren komen werken bij de docent tekenen, die zelf ook beeldend kunstenaar was. Hij begeleidde mij bij het werken aan mijn map voor het toelatingsexamen aan de kunstacademie in Utrecht. Op mijn zeventiende werd ik op Artibus (nu HKU) aangenomen. De afdeling heette Publiciteitsvormgeving. Het was een brede opleiding die eigenlijk alles behelsde wat met publiciteit te maken had: tekenen, schilderen, grafiek, fotografie en zelf ruimtelijk werk. De opleiding richtte zich voornamelijk op het werken in opdracht. Ik deed er in 1983 eindexamen in Grafisch Ontwerpen."

ZE DOEN HET TOCH MAAR, DE KUNSTENAARS. MET HET VAK ZELF VERDIENEN DE MEESTEN (LANG) NIET GENOEG OM DE KOSTEN VAN EEN HUISHOUDEN ÉN EEN ATELIER PLUS MATERIAAL TE BETALEN. ZE ZOEKEN DUS NAAR ALLERLEI BIJVERDIENSTEN OM HET VAK - HUN PASSIE - TE KUNNEN BLIJVEN UITOEFENEN. IN DEZE ARTIKELENSERIE VRAGEN WE EEN AANTAL KUNSTENAARS HOE ZE HET DOEN.

LESGEVEN

Begin jaren tachtig was het crisis. Er was weinig werk. Pielage: "Na het eindexamen was er voor ons geen werk. Ik meldde me samen met mijn voltallige klas - aan voor een RWW-uitkering. Een dag na de diploma-uitreiking zagen we elkaar weer terug in de wachtkamer van de Sociale Dienst. Ik vond het maar niks om in een uitkering te zitten en probeerde op allerlei manieren opdrachten te krijgen. Ook ging ik als vrijwilliger voor het Utrechts Nieuwsblad werken. Dankzij de bemiddeling van een van mijn docenten kwam ik als grafisch ontwerper bij de Ahrend Groep terecht.

Tijdens al dit soort baantjes en klusjes bleef ik altijd bezig met het maken van vrij werk. Hiernaast gaf ik - toen nog zonder enige bevoegdheid - les bij cursussen en in creativiteitscentra. Ik deed het niet alleen voor het geld. Lesgeven vond ik ontzettend leuk. Ik ben het altijd blijven doen, met name het lesgeven in mijn eigen atelier.

MARIJKE PIELAGE

Zo kwam ik in contact met een autistische jongen die in mijn atelier kwam schilderen. Hij was erg gesloten en praatte niet. Schilderen had hij nog nooit gedaan. In mijn atelier deed hij dat voor het eerst. Hij bleek er enorm talent voor te hebben en kon er zich goed mee uiten. Toen begon hij te praten...

Die ontwikkeling maakte diepe indruk. Wat er gebeurde, liet me niet los. Ik dook de bibliotheek in om er achter te komen wat er precies aan de hand was. Ik kwam er achter dat het met waarneming te maken had. Kunstenaars en autisten hebben een eigen en vaak een bijzondere manier van waarnemen. Nu lijkt het net of ik zeg dat iedere kunstenaar autistisch is. Dat is natuurlijk niet zo. Het is wel zo dat veel autisten op een bepaald gebied, bijvoorbeeld creativiteit, hoog begaafd zijn maar er door hun aandoening niets of maar heel weinig mee kunnen. Dat zette me aan het denken."

SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

Marijke Pielage zag de problemen die studenten met een autistische aandoening op academies en hogescholen hebben. Bijvoorbeeld moeite met informatieverwerking; het zich niet in een groep kunnen handhaven of niet begrijpen wat een docent in de lessen vertelt. Voor haar de vraag of ze er wat aan kon doen: "Ik ben een opleiding gaan doen voor een HBO Master aan de Fontys Hogeschool", vertelt ze. "De opleiding heet 'Autismespecia-

ATELIER KUNSTMAAT

De specialisatie van Marijke Pielage als kunstcoach is het begeleiden van studenten met een vorm van autisme die studeren aan het HBO kunstonderwijs. "Toen ik er mee begon was het echt een niche", vertelt ze over haar nevenberoep. "Docenten en decanen op academies wisten niet goed wat ze met deze - vaak hoog getalenteerde - mensen aan moesten. Vrijwel iedere (oud) student aan een kunstacademie kan wel vertellen over een licht zonderlinge medestudent die veel talent had maar toch zijn of haar plek op academie niet kon vinden en er uiteindelijk mee ophield.

MARIJKE PIELAGE

list Special Educational Needs' (SEN). Als motivatie voor de opleiding gaf ik op dat ik de relatie kunstenaars en autisme wilde onderzoeken. Dat werd geaccepteerd en zo werd ik na te zijn afgestudeerd autismespecialist. Tijdens de studie aan de Fontys Hogeschool deed ik ook aan de HKU de opleiding voor een eerstegraads les-bevoegdheid. In drie jaar tijd twee studies doen was best pittig."

Al tijdens haar studies wilde Pielage aan de slag als kunstcoach. Onder die naam wilde ze in 2009 gaan werken. "In Amsterdam bestond toen iets met de naam kunstcoach", vertelt Pielage over de keuze voor haar bedrijfsnaam. "Ik kon die naam niet kiezen en besloot mijn bedrijfje 'Atelier KunstMaat' te noemen. In de wandelgangen bleef ik mezelf natuurlijk kunstcoach noemen. Die naam is nu breed geaccepteerd."

In de beginjaren van Atelier KunstMaat moest ik me echt 'verkopen' aan de academies. Een kunstacademie was heel gesloten. 'Wij doen het allemaal zelf' was toen de geldende opvatting. Er waren vaak psychologen als studiebegeleiders aan de academies verbonden. Daar is nu wel verandering in gekomen. Voor een deel natuurlijk door de bezuinigingen. Er is minder ruimte en tijd om studenten individueel te begeleiden. Er komen daarom steeds meer studenten met een studiekeprobleem. Het probleem is niet per se het autisme; vaak kan

iemand met autisme nog heel goed functioneren. Het zijn de problemen eromheen die iemand met een vorm van autisme tijdens zijn of haar studie ondervindt, die opgelost moeten worden.

Ik bood mij als kunstcoach aan bij diverse academies met de uitleg dat ik afgestudeerd was aan een kunstacademie en daarom wist wat het HBO-kunstonderwijs inhoudt en wat er als student allemaal op je afkomt. Daarnaast ben ik gespecialiseerd in de wisselwerking autisme en kunst. Een paar academies - ik zeg niet welke - wilden niet meewerken. Een pluim krijgt echter de HKU. Ook daar was het aanvankelijk moeilijk om binnen te komen. Dankzij de hulp van relaties kon ik daar toch mijn verhaal vertellen. Dat sloeg heel erg aan en zette een ontwikkeling in gang die er toe leidde dat er inmiddels een 'autisme ambassadeur' benoemd is."

Dankzij mond-tot-mondreclame en niet in de laatste plaats sociale media en goedwerkende web-sites, vonden in de afgelopen jaren steeds meer studenten de weg naar Atelier KunstMaat. Jaarlijks kreeg Marijke Pielage gemiddeld dertig studenten om te begeleiden. Vanwege de groei van haar bedrijf trok Pielage begeleiders aan die dezelfde coachingsmethode in andere regio's konden uitvoeren. Gaandeweg breidde de begeleiding zich ook uit naar problematiek als gevolg van AD(H)D, depressie en angst.

Begin 2019 trok Pielage zich terug als leidinggevende van haar kunstcoaches, zodat ze zich met Atelier KunstMaat weer kon richten op haar oorspronkelijke werk als kunstenaar inclusief het geven van gespecialiseerde atelierbegeleidingen. De kunstcoaches gingen verder als zelfstandig collectief onder de naam AKM KunstMaat, waaraan Pielage als adviseur en vertrouwenspersoon verbonden is.

Haar nevenberoep genereert zoveel inkomsten dat ze zonder problemen haar vak als beeldend kunstenaar kan blijven uitoefenen. Pielage: "Waar ik blij mee ben is dat ik tijdens mijn studies voor kunstcoach veel leerde over 'menskunde'. Dat was een belangrijke bijdrage aan mijn ontwikkeling als beeldend kunstenaar. Alles wat ik leerde over de psychologie van mensen; wat een trauma met iemand doet of hoe bepalend een gezinssituatie is, komt als bouwsteentjes terug in de beeldende kunst die ik nu maak. Voor mij is dat een verrijking." ■

OP DEZE WEBSITES VINDT JE MEER INFORMATIE OVER MARIJKE PIELAGE EN HAAR WERK ALS KUNSTCOACH:
WWW.MARIJKEPIELAGE.NL
WWW.ATELIERKUNSTMAAT.NL
WWW.AKMKUNSTMAAT.NL